

2. กรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน

ผู้ป่วยหอบหืด การปฐมพยาบาล คือ ให้ผู้ป่วยนั่งหรือยืนในท่าโน้มตัวไปข้างหน้า หลังและหน้าอกตรง ให้อยู่ในที่อากาศถ่ายเทสะดวก คลายเสื้อผ้าให้หลวม

ถ้าผู้ป่วยมียาพ่นให้พ่นยาที่มีอยู่

หากอาการไม่ดีขึ้น ให้รีบ

โทรศัพท์แจ้งเพื่อขอ

ความช่วยเหลือจาก

1669

ภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน อาการ

ที่พบ เจ็บแน่นหน้าอก เหมือนมีอะไรมาทับ

หรือบีบรัด เจ็บนานมากกว่า 20 นาที อาจ

ร้าวไปที่แขน หรือร้าวลงมาถึงสะดือ

รวมร้าวไปที่แขน บางรายอาจ

มีปวดจุกแน่นลิ้นปี่ ปวดทรมาน

เจ็บหน้าอกด้านซ้ายร้าวไปไหล่

จนถึงปลายนิ้ว รวมทั้งอาจมีอาการของระบบ

ประสาทอัตโนมัติ เช่น หายใจเหนื่อย นอนราบ

ไม่ได้ เหงื่อออก ใจสั่น คลื่นไส้อาเจียน หน้ามืด หมดสติ

การดูแลเบื้องต้น ให้นอนพักลดการเคลื่อนไหวโดยไม่จำเป็น

โทรแจ้ง 1669 โดยด่วน สังเกตอาการอย่างใกล้ชิด ระหว่าง

รอชุดปฏิบัติการฉุกเฉิน ถ้าพบว่า ซึ่มลง หมดสติ หรือหยุด

หายใจ ให้กดนวดหัวใจตามวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน

และให้โทรแจ้ง 1669 ซ้ำอีกครั้ง

* เจ็บป่วยฉุกเฉิน โทร. 1669

ผู้ป่วยหลอดเลือดในสมองแตก/ตีบ/ตัน

อาการที่พบ มีอาการอ่อนแรง

ขาบริเวณใบหน้า แขน ขาอ่อนแรง

หรือชาครึ่งซีกของร่างกาย

การพูดผิดปกติ เช่น ลิ้นพันปาก

พูดไม่ชัด อาการมักเกิดขึ้นทันทีทันใด

การดูแลเบื้องต้น ให้รีบโทรแจ้ง

1669 โดยด่วน เรียกว่ารู้สึกตัว

หรือมีการตอบสนองต่อการเรียกปลุก

หรือไม่ ถ้าระดับความรู้สึกตัวลดลง/ ไม่รู้สึกตัว ให้นอน

ตะแคงตัวป้องกันสำลักอาหารหรือน้ำลาย ถ้าพบว่าผู้ป่วย

หยุดหายใจให้กดนวดหัวใจ

ผู้ป่วยชักจากใช้สูง ขอความช่วยเหลือ โทร 1669 ดูแลทาง

เดินหายใจขณะชักโดยพลิกตะแคงตัว หลังหยุดชักจัดให่นอน

ในท่าสบาย ไม่ควรเอาข้อหรือไม้กั้นรัดปากผู้ป่วยขณะชัก

เพราะอาจทำให้ฟันหัก เศษฟันอาจอุดหลอดลมทำให้หายใจ

ไม่ออกได้ ไม่ควรจับยึดตัวผู้ป่วยขณะชัก หรือฝืนต่ออาการชัก

เพราะอาจทำให้ผู้ป่วยไหลหลุด กระตุกแขนขาหักได้ ทำการ

เช็ดตัวด้วยผ้าสะอาดชุบน้ำเย็นจนกว่าทีมช่วยเหลือจะมาถึง

เอกสารประกอบการเรียนรู้
ของอาสาฉุกเฉินชุมชน (อชช.)

สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

เว็บไซต์: www.niems.go.th

การปฐมพยาบาล

สำหรับประชาชน

เจ็บป่วยฉุกเฉิน โทร. 1669

บริการฟรี 24 ชั่วโมง

www.niems.go.th

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.)

88/40 หมู่ที่ 4 อาคารเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 84 พรรษา

สาธารณรัฐชอย 6 น. ต. ดอนเมือง อ. เมือง จ. นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 02 872 1669 โทรสาร 02 872 1602-5

การปฐมพยาบาล

หมายความว่า การปฏิบัติการฉุกเฉินที่เริ่มต้นกระทำเพื่อรักษาชีวิตหรือช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินขณะรอคอยปฏิบัติการแพทย์จากผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเวชกรรม ซึ่งต้องไม่มีการทำหัตถการในร่างกาย เว้นแต่การให้ยาสามัญประจำบ้านหรือยาของผู้ป่วยตามที่แพทย์สั่งไว้ และหมายรวมถึง การแจ้งการเจ็บป่วยฉุกเฉิน การปฏิบัติการฉุกเฉินที่กระทำตามคำแนะนำของแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเวชกรรม และการช่วยบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน ณ ที่เกิดเหตุและขณะเคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉิน รวมทั้งการกระทำอันใดที่กพล กำหนดเพิ่มเติมให้เป็นการปฐมพยาบาล

การปฐมพยาบาลผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ

1. กรณีมีบาดแผล

แผลฉีกขาด ทำการห้ามเลือดโดย

ใช้ผ้าสะอาดหรือผ้าก๊อชปิดบาดแผลไว้

ควรสังเกตการเสียเลือดเพิ่ม

ถ้าเลือดออกไม่หยุดให้ใช้ผ้า

พันยึดพันทับอีกรอบ กรณีเป็น

บาดแผลบริเวณแขน ขาและไม่มีกระดูกหักร่วมด้วยให้ยก

ส่วนนั้นให้สูง เพื่อป้องกันการติดเชื้อหรือการเสี่ยงการฉีก

เลือดของผู้ป่วยโดยตรง

แผลอวัยวะถูกตัดขาด เก็บอวัยวะที่ถูกตัดขาด นำส่วนที่ตัดขาดใส่ในถุงพลาสติก แล้วรัดปากถุงให้แน่น ใส่ในภาชนะที่มีน้ำแข็งอีกชั้น จากนั้นห้ามเลือดบริเวณปลายอวัยวะส่วนที่ถูกตัดขาด ห้ามแช่ลงไปใต้น้ำแข็งโดยตรง

แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ใช้น้ำสะอาดล้างแผล เพื่อทำความสะอาดและลดอาการปวดแสบปวดร้อน ถอดเสื้อผ้าและเครื่องประดับที่ถูกเผาไหม้ออก เสื้อผ้าที่ถูกเผาไหม้อาจติดกับผิวหนัง เมื่อถอดเสื้อผ้าออกและพบว่ามีการดิ่งรั้ง ควรหลีกเลี่ยงส่วนนั้น ห้ามใช้น้ำมัน โลชั่น ยาสีฟัน หรือยาปฏิชีวนะทาบนแผลและทำให้ตุ่มพองแตก

แผลที่ศีรษะ ทำการห้ามเลือดด้วย

วิธีปิดแผลโดยตรง ถ้าเลือดออก

มามากใช้ผ้ายึด พันรัด ควรสังเกต

อาการทางสมองควบคู่ด้วย เช่น ซึม

พูดคุยสับสน ระดับความรู้สึกตัวลดลง

ปวดศีรษะมาก อาเจียนพุ่ง เป็นต้น

แผลจากวัตถุทิ่มแทง ห้ามดึงวัตถุที่ทิ่มแทงออก ยึดวัตถุที่ทิ่มแทงให้อยู่นิ่ง ห้ามเลือดโดยใช้ผ้าแห้งสะอาดปิดแผลหนาๆ ปิดบริเวณรอบวัตถุนั้น

แผลจากสารเคมี

ใช้น้ำสะอาด

ชำระล้างหลายๆ

ครั้ง โดยให้น้ำไหล

ผ่านในบริเวณที่ถูกสารเคมี เพื่อลดความเข้มข้นของ

สารเคมีให้ได้นานที่สุด

แผลกระดูกหัก การดูแลเบื้องต้น กรณีไม่มีบาดแผลประกอบด้วย น้ำแข็งบริเวณที่ปวด บวม ผิดรูป เพื่อลดอาการปวด บวม จากนั้นตามกระดูกยึดตรึงส่วนที่หักให้อยู่นิ่งมากที่สุด กรณีกระดูกหักและมีแผลเปิดเห็น มีกระดูกโผล่

ห้ามดันกระดูกกลับเข้าที่เด็ดขาด ทำการปฐมพยาบาลตามขั้นตอนการห้ามเลือดเหมือนแผลจากวัตถุทิ่มแทง

ภาวะเลือดตกใน เป็นอาการของการเสียเลือดภายใน ที่อาจเกิดภาวะช็อกได้ เช่น ซึม ชีต เหงื่อออก ตัวเย็น ชีพจรเบา เร็ว หายใจเร็ว คลื่นไส้ อาเจียน กระหายน้ำ

การดูแลเบื้องต้น ประสานขอความช่วยเหลือ โทร 1669 โดยเร็ว จัดทำให้ผู้ป่วยอยู่ในท่าสบาย ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ห้ามให้อาหารหรือน้ำจนกว่าทีมช่วยเหลือจะมาถึง